

Comença el II Congrés de Cultura Catalana

El pròxim 6 de març a la Universitat de Girona es donarà el tret de sortida del projecte d'un nou Congrés de Cultura Catalana, congrés que, al llarg del 1999 i el 2000 es constituirà en un fòrum de debat i propostes per a les pròximes dècades.

Des de fa temps un grup de persones de diversa procedència, de l'àmbit polític i cultural del país, treballa per fer possible la celebració d'un nou Congrés de Cultura Catalana. La jornada inaugural d'aquest nou projecte serà el proper dissabte 6 de març, a la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona. En el primer acte, que obre les portes del que serà el II Congrés de Cultura Catalana, s'hi exposaran quatre ponències a càrrec de Josep Gifreu, professor de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, Jacint Ros Hombravella, catedràtic de Política Econòmica de la Universitat de Barcelona, Francesc Roca, professor de Política Econòmica de la Universitat de Barcelona, i Jaume Renyer, secretari de l'Ajuntament de Reus i professor de la Universitat Rovira i Virgili. Els temes exposats giraran entorn de l'espai comunicacional català, el mercat interior, els Països Catalans com a àmbit sociocultural i el dret a l'autodeterminació.

Els organitzadors volen que la jornada de Girona serveixi per fer una valoració general de la situació que viuen avui els Països Catalans, i a més per fer una crida, de la mà de Jordi Carbonell, a la participació en aquest nou Congrés. Finalment, el 6 de març també és la data escollida per presentar el projecte associatiu per al nou Congrés, en què tindran representació entitats cíviques i culturals d'arreu del Paísos Catalans.

ARXIU / GLÒRIA MATAMALA

L'any 1977 es va fer el primer Congrés de Cultura Catalana, que va mobilitzar milers de persones d'arreu del país. Aquell congrés va servir per establir uns objectius socials, polítics, culturals i econòmics col·lectius que llavors, en el clima polític generat a la sortida del franquisme i en un ambient cultural de mobilitzacions en defensa de l'ús públic i escolar de la llengua catalana, oferien noves perspectives

Actualitzar el I Congrés. La tardor passada es va celebrar el vintè aniversari d'aquell esdeveniment. Arran dels actes de la commemoració, l'avui grup promotor d'aquest segon congrés va començar a articular-se, prenent

com a punt de partida la necessitat de fer una tasca de balanç i d'actualització de les propostes enunciatades ara fa més de dos dècennis.

Girona serà la ciutat pionera en la presentació del nou Congrés de Cultura Catalana, que té previst desenvolupar-se fins el juny del 2000, en dues fases. Una primera, entre el març i el setembre d'aquest any, que tindrà com a objectiu la recollida d'adhesions i col·laboracions, i una altra d'estructament congressual, que començarà a l'octubre. En aquesta segona etapa és on tindran cabuda les aportacions de les associacions i entitats intel·lectuals, polítiques..., així com organitzacions d'obriers, camperols i professio-

Acte de cloenda de la commemoració del vintè aniversari del I Congrés de Cultura Catalana. La celebració d'aquest acte va posar de manifest la necessitat de revisar les conclusions del I Congrés.

Per què un nou Congrés de Cultura Catalana?

Més de vint anys després de la celebració del Congrés de Cultura Catalana de 1977 acaba de ser presentada públicament la iniciativa d'un nou congrés. El primer ha quedat registrat com el congrés de la mobilització popular, com un gran acte col·lectiu d'afirmació de l'abast de la pròpia cultura tot just a la sortida de la dictadura, com l'àmbit compartit d'intervenció dels nous quadres culturals i com un esforç de síntesi unitària per començar a reinventar la pròpia tradició. El Congrés del 1977 també va representar un primer balanç de situació i una recopilació de projectes sectorials ideats en un context que anava sacralitzant el desplegament de "polítiques culturals" des de l'estat, o des de les institucions públiques, com a via preferent de protecció de les tradicions culturals populars a tot el món. El Congrés procurava adaptar

les lliçons d'aquell context a Catalunya.

L'experiència va ser valuosa, magnífica i irrepetible. Ha proporcionat uns resultats de valoració complexa. Però, en qualsevol cas, en aquests vint anys llargs, les condicions de desplegament de les polítiques culturals a tot el món han canviat substancialment.

En la societat informacional global, els processos de concentració viscuts per les indústries de la comunicació i la cultura, juntament amb les dinàmiques de liberalització i desregulació, han provocat el desplaçament del protagonisme de les polítiques culturals: des dels estats i les grans institucions públiques (allò que no teníem i que ara només tenim en forma sucedània) a l'imperi del mercat i a les grans empreses i conglomerats del sector (allò que tampoc no tenim encara avui).

La convocatòria d'un nou Congrés de Cultura Catalana, doncs, quedaria plenament justificada ni que només fos per plantejar una actualització de les reflexions i una posada al dia de la tradició reinventada. Exercici crític –autocrític– i esforç d'actualització resultarien arguments suficients.

Però hi ha un grapat de raons més, de caràcter polític general, a considerar. D'entre les més importants, la possibilitat de renovar els lligams associatius a l'interior de tot l'àmbit cultural nacional. Facilitar la connexió entre la gent de tots els nostres països perquè, segurament, podem imaginar-nos en el futur encabits en projectes polítics diferents, però no pas segregats en mercats culturals diferenciats. La divisió cultural ens condemnaria a la simple hipòtesi d'un gueto pintoresc al Principat i poca cosa més.

Imatge d'un dels cartells del I Congrés de Cultura Catalana, celebrat l'any 1977. Després de vint anys, algunes de les conclusions d'aquell congrés s'han de reformular.

nals. Segons els organitzadors això farà possible de redactar "un manifest arrelat i adequat a la nova situació en què el nou ordre mundial, europeu i espanyol ha col·locat la nostra nació".

Els organitzadors del nou Congrés volen parlar esment en el de 1977, però no únicament amb l'ànim de fer balanç de les fites aconseguides i de les que s'han quedat pel camí, sinó amb la voluntat de fer una reflexió de la situació actual, vint anys després, i afavorir la creació de noves organitzacions que serveixin per fomentar la relació entre els territoris que integren els Països Catalans, a partir del moviment cívic de base. Per això el

procés actual del Congrés estarà concebut amb dues funcions fonamentals, la primera de les quals és el debat general, centrat en quatre aspectes: "La problemàtica d'una participació majoritària en la construcció nacional", "Les condicions per a la construcció d'un mercat cultural interior", "L'espai comunicacional català en l'espai internacional" i "La participació catalana en la recerca contemporània de formes més lliures i solidàries de vida individual, cívica i mediambiental". Segons Carles Castellanos, vice-president de l'Associació per a un nou Congrés de Cultura Catalana, els ciutadans i ciutadanes de Catalunya hauran de debatre aquestes qüestions si aspiren a ocupar un lloc en l'espai internacional. No

Un dels actes del I Congrés de Cultura Catalana. El Congrés de 1977 fou un gran acte col·lectiu d'afirmació de la pròpia cultura.

També hauria de permetre la celebració del nou Congrés —menys aparatós, menys multitudinari, menys costós, molt més modest en els seus objectius, procediments i mitjans— abor-

dar la qüestió de l'hegemonia cultural a l'interior del país. Com vertebrar un sistema cultural modern complet sense un aparell polític unificat i sense disposar de grans grups de comunica-

ció i de cultura industrial? Com planificar unes polítiques transparents i a llarg termini que estableixin el lligam entre sistema cultural i comunicatiu i producció d'identitat, de la mateixa manera que l'estat i els grans conglomerats mediàtics van garantint aquest lligam en l'àmbit espanyol i per a la identitat nacional espanyola?

Potser, per no enfilar més exemples, la mateixa atonia i desmobilització social que dona cobertura a constants renúncies polítiques i a l'abandonament de responsabilitats identitàries dels polítics de primera línia podria legitimar prou el toc de trompeta que alguns han volgut —hem volgut— fer sentir. Per convocar a parlar de participació, d'interconnexió, de modernització, de mercat i d'espai compartits, de crítica, de responsabilitat, de solidaritat, de possibilitats, etc. Repassar el vell i repensar el nou. Mentre ens en quedi l'oportunitat. I en quedem moltes, encara.

Joan Manuel Tresserras

obstant això, tot i que aquests grans temes seran plantejats com a elements per a suscitar el debat, no prefiguraran pas forçosament les conclusions que el Congrés haurà d'establir.

Un altre dels objectius del Congrés és promoure la coordinació associativa en l'àmbit dels Països Catalans, aportant propostes concretes. L'objectiu serà que, simultàniament a la clausura del Congrés, es puguin constituir coordinadores professionals i associatives (centres excursionistes, entitats esportives, organitzacions sindicals, associacions professionals de metges, advocats...) que defensin els interessos comuns i estableixin, de manera permanent, un àmbit de debat sobre les formes d'articulació del Països Catalans. Blanca Serra, membre de l'associació promotora, recalca que "cal fer una anàlisi sociològica de la societat catalana actual que ens permeti identificar-ne els components diversos, les dinàmiques profundes, les minories actives, les voluntats i as-

piracions individuals i col·lectives, les xarxes de complicitat que al llarg dels Països Catalans són favorables a exercir la sobirania i l'autoorganització". El rerefons ideològic que anima els organitzadors, doncs, mira per la consolidació del Països Catalans com a realitat cultural, política i econòmica, tal com es planteja en el manifest fet públic el mes de gener passat per l'Associació per a un nou Congrés de Cultura Catalana. En aquest document es qüestiona "si la llengua i la cultura catalanes poden afrontar en condicions mínimes el nou ordre mundial que ara es configura (...) i si comptem amb les eines per avarar una proposta cultural capaç de respondre a la nova realitat".

De moment, al projecte ja s'hi han adherit quasi mig miler de persones i desenes d'entitats. Entre les entitats en destaquen l'AEELC (Associació d'Escriptors en Llengua Catalana), CIEMEN, BEI (Bloc d'Estudiants Independents), UCE (Universitat Catala-

na d'Estiu), Fundació Catalunya, Arrels (de Catalunya Nord), OCB (Obra Cultural Balear), MHC (Museu d'Història de Catalunya). La iniciativa compta també amb l'acord de col·laboració de les universitats catalanes coordinades per l'Institut Joan Lluís Vives. Entre els signants hi ha membres d'organitzacions cíviques i culturals com, per exemple, Maria Àngels Anglada, Aureli Argemí, Joan Becat, Martí Boada, Paco Candel, Carles Castellanos, Eliseu Climent, August Gil Matamala, Guillem-Jordi Graells, Ricard Lobo, Miquel A. Saura i Salvadó, Isabel-Clara Simó, Carles Solà, Josep Maria Solé i Sabaté, Joan Triadú, Enric Valor o Lluís M. Xirinacs, entre d'altres.

De moment, doncs, a partir del 6 de març s'obre un nou fòrum que, durant prop d'un any, debatrà de quina manera els Països Catalans poden afrontar els reptes que arribaran amb el proper segle.

Flora Saura